

EĞİK EL YAZISI ÖĞRETİMİ

Özet

Bu araştırma, ilköğretim I. kademedeki eğik el yazısı eğitimi vermenin ve günlük hayatta eğik yazısı kullanmanın yararlarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ayrıca, eğik yazısı ile ilk okuma-yazmaya başlamanın önemi ve dikkat edilmesi gereken hususlar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Eğik el yazısı, yazı öğretimi

1. Giriş

Yazının, sözlü iletişimin mümkün olmadığı durum ve zamanlarda iletişimi kolaylaştırmak, bilgi akışını sağlamak, gelecekte var olma, yarınlarda yaşama kaygısı ve ihtiyacının sonucu olarak ortaya çıkmış olduğunu söylemek mümkündür. Yazı kelimesi Türkçe Sözlük'te şu şekilde tanımlanmaktadır: “Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazmak işi. Düşünceyi tespit yarayan işaretler düzeni, alfabe. Harfleri yazma biçimi. Herhangi bir harf düzeninde biçim ve sanat bakımından özellik gösteren tür.” (Türkçe Sözlük, 1998, 2418).

Bazı kaynaklarda, yazının var oluşunun temelinde manevî, ilahî faktörlerin olduğu bildirilmektedir. Antik çağlarda yaşayan milletlerin efsaneleri incelendiğinde, çoğu efsanede milletlerin, tarihin belli dönemlerinde inandıkları tanrıdan yardım aldığı yazılmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağın düşünce sistemine göre, bu durum oldukça inanılmaz görünse de güvenirli tarihçilerin görüşlerine göre bu, evrensel bir görüştür ve yazının böylesi kutsal temellere dayandığı hususunda bütün dünya aynı inanış içindedir (Lenormant, <http://www.2020site.org/writing/history.html> , 2004)

Kökünü ve çıkışı sebebi her ne olursa olsun yazı, sadece estetik ihtiyaç değil aynı zamanda vazgeçilmez, doğru ve kalıcı bir iletişim sistemidir. Hiçbir yetenek ya da buluş yazının bulunmadığı kadar insanoğlunun medeniyetine katkıda bulunmamıştır.

Günümüzde yazılı iletişim için birçok alfabe kullanılmakta; kolaylık sağlama için veya estetik kaygılardan dolayı, bu alfabelerdeki harflerin de çok çeşitli sillerde yazıldıkları görülmektedir. Cumhuriyet dönemi öncesi kullanılan Arap alfabesi için “sülüs, nesih ve rika” yazma stillerinin örnek olarak gösterilebilir. Cumhuriyet dönemi öncesinde ilköğretim için hazırlanan “İbtidai Mektepler İçin Eifbâ Kitapları”nın birçoğunda da bu yazma stilleri ile ilk okuma-yazma eğitimi yapılmıştır (Apikyan, 1908). Ülkemizde kullanılan Latin alfabesi için çok bilinen yazma sillerine örnek olarak ise, dik temel yazı, dik el yazısı veya eğik el yazısı gösterilebilir.

Bu nitel araştırmada, yazma stillerinden eğik el yazısının ğretimi, kullanımının önemi ve eğik el yazısı ğretiminde dikkat edilmesi gereken ilkeler tartışılacaktır.

2. Eğik El Yazısı ğretiminin nemi

İlköğretimde yazma eğitiminin eğik el yazısı harfleri ile mi yoksa dik temel harflerle mi olacağı konusunda, Latin alfabesini kullanan birçok ülkede, günümüzde bile zme kavuşturulamayan uzun tartışmalar yapılmış ve hl yapılmaktadır. Bu tartışmaların temelinde, uygulanacak ilk okuma-yazma ğretimi metodunun eğik el yazısına mı yoksa dik temel harflere mi daha uygun olduğu, problemi yatmaktadır. Okullarda ilk yazma eğitiminde sadece dik temel harflerin kullanılmasının sebebi, sınıf ğretmenlerinin “yazı ğretiminde metod” konusundaki eksiklik olabilir. Oysa eğik el yazısı ile ilk yazmaya başlamının gerek akademik ve gerekse günlük hayatta çeşitli faydalar sağladığı bilinmektedir. Öğrencilerin, dik temel el yazısından ziyade eğik el yazısını daha kolay öğrenebildikleri ve daha işlek olarak kullanabildikleri ileri sürülmektedir (Tarnowski vd., 2002).

Eğik el yazısının bilinen karakteristik ve belirleyici özelliği yazının soldan sağa doğru kesinti hareketlerle yazılmasıdır (Fitzgerald, 2004). Bu durum bireye yazma sırasında birçok fayda sağlamaktadır. Eğik el yazısında, ğrenci harfleri yazarken, elini hiç kaldırmadan belirli bir noktadan başlayıp yine belirli bir noktada bitirmektedir. Harflerin bu Őekildeki kesintisiz akış yazının işlek, kıvrak ve devamlı olmasını; dolaylı olarak da öğrencilerin, harfleri ve yazacakları fikirleri yazma esnasında akılda tutmalarını mümkün kılmaktadır (Tarnowski vd., 2002). El, dik temel harflerle yazı yazarken her harfin yazılışından sonra kalktığı için harfler arasında oranlı uygun boşluk bırakma problem olabilmektedir. Eğik el yazısındaki kesintisiz akış, dik temel harflerle yazı yazarken karşılaşılan harfler arasında oranlı boşluk bırakma problemini de ortadan kaldırmaktadır.

Eğik el yazısı, öğrencilerin kelime içindeki harfleri doğru öğrenmesinde de etkili olmaktadır. nk, elin doğru hareket etmesi, kelimenin içinde hangi harflerin olduğunu zihnen bilmeyi zorunlu kılmaktadır. Piyanist ya da daktilografin hareketlerinin süreklilik kazanmasından önce tuşları öğrenmesi gerektiği gibi, eğik el yazısında harfleri tanımak da aynı Şekilde hayatı önemli sahiptir (Blomenfeld, 1997 a; Fitzgerald, 2004).

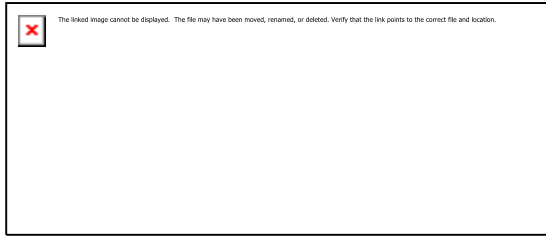
İlk yazma eğitiminde eğik el yazısı kullanımı, bazı harflerin simetrik olmasından kaynaklanan harfleri ters çevirme probleminin üzülmesine de katkı sağlayabilir. İlköğretim I. kademedeki öğrenciler, “b” ve “d” harflerinde veya “ev” ve “ve” gibi kelimelerde terse çevirme hataları yapabilmektedirler. Eğik el yazısı kullanımında böyle bir terse çevirme problemi nadiren söz konusu olabilmekteyken; dik temel harfler kullanıldığında, bu harflerin veya benzer kelimelerin karıştırılması oldukça kolay olabilmektedir. Yapılan bir araştırmada, eğik el yazısı ile yazan öğrencilerin dik temel el yazısı ile yazan öğrencilere göre, birbirine benzeyen “b” ve “d” gibi kk harflerin yazılışında daha az hata yaptıkları görülmüştür (Mosse, 1982 a; Fitzgerald, 2004). Blomenfeld (1997)'e göre, eğik el yazısı yazan öğrenciler, harfleri birbirine karıştırmamaktadır, nk elin sürekli hareketi bunu imknsızlaştırmaktadır. Ayrıca, eğik el

yazısı kullanımını öğrencilerin kelime tanınmasını da olumlu yönde etkilemektedir. Zira eğik el yazısı ile yazmada harflerin birbirine ekleniyor olması, yani yazılı kelimelerin kesintisiz bir bütünlük arz etmesi öğrencilerin kelimeleri bir bütün olarak algılamalarını sağlamaktadır (Tarnowski vd., 2002).

Eğik el yazısında, yazı el hiç kaldırılmadan meydana getirilmektedir. Bu durum, yazarken ge dönüşleri engeller. Dik temel yazıda bu özellik yoktur. Bunu açıklayabilmek için bir piyanist örnek olarak gösterilebilir. Şöyle ki; piyanist bir parçayı icra ederken yanlış bir tuşa bastığında bu hatasını düzeltmek için bir fırsat bulamayacaktır. Benzer şekilde, öğrenci de bir yazım hatası yaptığında bunu düzeltemeyecek veya tüm kelimeyi silmek zorunda kalacaktır. Bu durumda öğretmen, öğrencinin yaptığı yazım yanlışını veya harfleri kullanma konusundaki kişisel problemleri kolayca tespit edecektir. Mc.Innis (1995) araştırmasında, eğik el yazısı kullanımını öğrencilerin yazılı kâğıtlarından hata analizleri toplama imkanını artırdığını ve bu yolla öğretmenlerin öğrencilerin yazılarını daha kolay ve etkili değerlendirebileceğini ortaya koymuştur (a: Fitzgerald, 2004).

Eğik el yazısı, dik temel harflerden daha hızlı bir yazma metodudur (Tarnowski vd., 2002). Eğik el yazısı kullanan bir öğrenci dik temel harfleri kullanan öğrenciye göre, yazma ödevlerini daha hızlı yapacaktır. Bu durum zamana karşı yapılan yazılı sınavlarda eğik el yazısı kullanan öğrencilere yarar sağlayacaktır.

Eğik el yazısında tüm harfler sadece bir noktadan (alt çizgiden) başlar. Oysa dik temel harfler yazımı birbirinden farklı dokuz ayrı noktadan başlamakta, bu durum öğrencilerin kelimeleri yazarken defalarca durmasını ve durduğu yerden farklı bir yerden devam etmesini gerektirmektedir. Harflerin başlaması gibi yazarken sona erdiği noktalar da eğik ve dik temel yazısında birbirinden farklıdır. Eğik el yazısında harfler sadece bir noktada tamamlanırken, dik temel harfler birbirinden farklı sekiz ayrı noktada tamamlanır (Şekil: 1). Eğik el yazısının bu yararları, hem eğik el yazısı alfabetini öğrenmeyi ve kullanmayı hem de hızlı yazmayı sağlar.

Şekil 1: Küçük eğik el yazısı harflerinin tümü aynı çizgide (alt çizgide) başlar ve aynı çizgide tamamlanır.

Küçük yaştaki öğrencilerin eğik el yazısını öğrenmesi daha kolaydır. Çünkü, eğik el yazısı, dik temel harflere göre daha kolay motor beceriler gerektirmektedir. Bu durum göz önüne alındığında, ilköğretim birinci sınıfta okuyan, erken yaşlarda kayıt edilmiş öğrenciler için, eğik el yazısı ile ilk okuma-yazma eğitimi verilmesinin bazı yararlar sağlayabileceğini söylemek

mümkündür.

Eğitimde, kazanımlar arası olumlu transferin yararları ve gerekliliği tartışmasız çok önemlidir. Kazanılmış eğik el yazısı becerisinin birçok alanda ve derste öğrenciye fayda sağlayacağı muhakkaktır. İlk yazmaya eğik el yazısı öğretimi ile başlanması, uzun dönemde dik temel yazı becerisinin kazanımını da kolaylaştırır. Eğik el yazısı ile ilk yazma eğitimine başlanması, öğretmenlere okuma becerisi kazandırma konusunda yardımcı olur; eğik el yazısı alfabesinin kullanımı, özellikle ters okuma ve ters yazmayı önlediği gibi, alfabe seslerinin kazanımını da kolaylaştırır (Fitzgerald, 2004). Blumenfeld (1997), bu becerinin okuma sürecine transfer edilebileceğini söylemektedir. Blumenfeld gibi birçok eğitimci eğik el yazısı ile ilk yazma eğitimine başlamanın okuma ve heceleme sürecinde birçok fayda sağladığı görüşündedir. A.Beka (2003)'ya göre, harfleri bir araya getirmek suretiyle kelimeler oluşturmak aynı zamanda okumayı da geliştirmektedir. Bu durum kelimeler içindeki harfleri seslendirme becerisini de güçlendirmektedir. Diğer taraftan öğrenciler, eğik el yazısı ile ilk yazma eğitimine başladıklarında diğer stillerde yazılmış yazıları da kolaylıkla okuyabilmektedirler (a: Fitzgerald, 2004).

Öğrencilerin en azından kendi isimlerinin eğik el yazısı ile yazılışını bilmeleri gerekir, çünkü öğrenciler birer yetişkin olduklarında resmî işlemlerinde imzalarını el yazısı ile atmak zorunda kalacaklardır. Ayrıca, öğrencilerin önce dik temel harfleri sonra da eğik el yazısı harflerini öğrenmeleri gereksizdir. Öğrencilerin önce dik yazıyı öğrenip daha sonra eğik yazıya başlamanın da zihinlerinin karışmasına sebep olabilmektedir (Tarnowski vd., 2002).

3. Eğik El Yazısı Öğretimi

Eğik el yazısı öğretiminde öğretmenlerin dikkat etmesi gereken birçok ilke vardır. Çalışmamızın bölümünde öğretmenlerin eğik el yazısı öğretiminde dikkat etmesi gereken ilkeler, karşılaşılabilecek problemler ve çözüm önerileri ile eğik el yazısı öğretiminde yapılabilecek etkinlikler ele alınacaktır.

3.1. Eğik El Yazısı Öğretimine Başlamadan Önce Yapılacak Etkinlikler

Öğretmenler, eğik el yazısı öğretimine geçmeden önce öğrencilerin motor becerilerini geliştirmeye dönük ve el-göz koordinasyonunu geliştirici etkinlikler yapmalıdır.

Bu etkinliklere örnek olarak;

- * Logolar veya küplerle,
- * dantel yapmada kullanılan kasnaklar veya ipe geçirilmiş boncuklarla,
- * yaylarla veya iplerle,

- * oyun hamuruyla,
- * yap bozlarla oynamak,
- * makas kullanmak,
- * parmakla boyama yapmak,
- * havaya yazmak (hayalî olarak harfler havada yazılabilir),
- * kum havuzunda çizgi çalışmaları yapmak,
- * kâğıt üzerine karmaşık çizgi çalışmaları yapmak, gösterilebilir.

Bu etkinliklere ek olarak öğretmen, öğrencilerden büyükçe yazdığı harfleri parmaklarıyla ve kalemle takip etmelerini isteyebilir. Araştırmalar, harf şekillerinin öğretilmesinde noktalar üzerinde iz sürmeden ziyade harflere bakarak kopya edilmesinin daha etkili olduğunu göstermiştir. Noktalar üzerinde iz sürme eğik el yazısına ilk başlayanlar için faydalı olabilir, fakat orta seviyedeki öğrenciler için bu etkinlik oldukça kolaydır. Eğer noktaları takip etme metodu kullanılacaksa öğrencinin çizilen harfe istediği yerden başlama ihtimaline karşı dikkat olunmalıdır (Hofmeister, 1992).

Eğik el yazısı öğretiminde bazı bilgisayar programları da kullanılabilir (Young, 2002). Bu tür programlarda harflerin yazılışları multi-medya destekli olarak gösterilmekte, yanlışlar arasında doğruların bulunması vb. etkinlikler bulunmaktadır. Bu tür bilgisayar programlarında program öğretiminin ilkelerinden faydalanılmaktadır.

3.2. Eğik El Yazısı Eğitimi Planlama

Öğretmenler eğik el yazısı öğretimini mutlaka planlamalıdır. Öğrencilerin hangi harfleri ne zaman öğreneceği, öğretimde teoriye ve pratiğe ne kadar zaman ayrılacağı dersten önce belirlenmelidir.

Öğrenciler harflerin şekillerini ve bu harfleri birbirlerine birleştirilmesini iyi bir şekilde kavrayana kadar eğik el yazısı öğretimi günlük olarak planlanmalıdır. Öğrenciler harflerin şekillerini iyi bir şekilde hatırlayabildikten sonra, öğretmen iyi el yazısı yazan bir sınıfa sahip olduğunun bilinciyle, öğrencilerin daha iyi yazabilmeleri için ne tür etkinlikler yapabileceğini karar verebilir.

Başlangıçta eğik el yazısı çalışmalarının süresi kısa tutulmalıdır. Öğrencinin yaşına ve kapasitesine göre bu dersler 5 ila 15 dakika arasında olabilir (Young, 2002). Eğik el yazısı harfleri tam olarak öğretildikten sonra harflerin kelimeler içinde öğretilmesine başlanmalıdır. Öğretilen harfler ve kelimelerle cümleler kurulmalı ve öğrencilerin öğrendikleri harfleri süre kullanarak bu harflerin kelimeler içindeki kullanılışı konusunda yeterli beceri ve alışkanlığa

sahip olmaları sağlanmalıdır.

El yazısı öğretimi sürecinde, kullanılan öğretim metotlarının çeşitlendirilmesi çoğunlukla daha başarılı sonuç sağlar. Yazı öğretiminde etkinlikleri çeşitlendirmek yazma çalışmalarını daha eğlenceli hâle getirme konusunda öğretmene yardımcı olur. Öğretim süreci planlanırken çeşitli metotların kullanılması gerektiği unutulmamalıdır.

Bir sınıftaki eğik el yazısı öğretimine ayrılacak süre öğrencilerin yaş, zeka ve yeteneklerine, dolaylı olarak da başarı düzeylerine bağlıdır. Harflerin tamamı öğrenilene kadar her gün eğik yazısı etkinlikleri yapılması gereklidir. Harfler tamamen öğrenildikten sonra işlevsel kelimeler seçilmesi ve bu kelimelerdeki harflerin sürekli kullanımı, ayrıca bu konuda verilen ödevler, öğrencilerin yazma yeteneklerinin gelişmesine yardım edeceği gibi motor becerilerinin de gelişmesinde etkili olacaktır.

Eğik el yazısı öğretimine yılın ilk yarısında başlanmalıdır. Böylelikle öğrenciler yılın ikinci yarısında eğik el yazısı yeteneklerini geliştirebilme fırsatı bulabilecektir. İkinci dönemde yapılacak eğik el yazısı ile cümle, paragraf veya hikâye yazma etkinlikleri, öğrencilerin eğik yazısı yeteneğinin geliştirilmesine yardım edecektir. Böyle bir planlama ile öğrenciler, ikinci sınıfa başlayana kadar bir hayli alıştırma yapma imkânı bulabileceklerdir. Eğik el yazısını nerede ve nerede kullanacağını birinci sınıfın ikinci döneminde öğrenen öğrenci, uzun tatil döneminin karşısına çıkacak yazma yeteneğini kullanabileceği fırsatları daha iyi değerlendirebilecektir.

Eğik el yazısı öğretiminde acele edilmemelidir. Başarılı bir el yazısı öğretimi, bireysel farklılıklara bağlı olarak, ölçme değerlendirme ve yeterli alıştırma yapmaya bağlıdır. Öğrenciler eski öğrenmelerinin üzerine yeni bilgiler inşa edebilirler, fakat çok hızlı bir şekilde ilerlemek tam öğrenmeyi engeller ve geride öğrenmeyen öğrenciler bırakabilir. El yazısı öğretimine ara vermeden çalışmak demek bir alıştırma kitabının ya da çalışma sayfasının bitirilmesi anlamına gelmemelidir. Hedef, öğrencilerin yazmayı seven ve etkili yazan bireyler olmasıdır. Zaten öğrenci iyi yazabiliyorsa mutlaka yazmak isteyecektir.

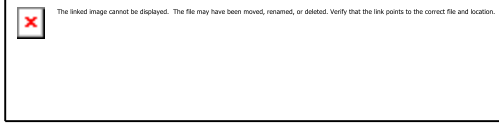
El yazısı öğretiminde özel defterlerin kullanılması gerekir. Zira özel defterlerin kullanımı hem öğretmenin hem de öğrencilerin işlerini kolaylaştırır. Bitirilen defterler atılmamalı, yanlış yapıldığında doğrusunu öğrenmek için geriye dönüp bakılacak kaynaklar olarak saklanmalıdır. Çalışma materyallerinin planlanandan önce bitirilmesi bir problem olarak kabul edilmemelidir. Öğrenci açısından bu durum iyi sonuçlar doğurabilir. Çünkü öğrenci bitirilen materyali başarıyla övünç kaynağı olarak görebilir (Olsen vd., 2003).

3.3. Eğik El Yazısı Harflerinin Öğretiminde Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler

Eğik el yazısı çalışmalarında dikkat edilmesi gereken hususlardan biri de harflerin konumlandırılışı ve yazılışıdır. Harflerin doğru olarak konumlandırılması hem yazının daha güzel görünmesini hem de nispeten yazının daha hızlı yazılmasını sağlayacaktır.

Harflerin yazımında dikkat edilmesi gereken üç ilke vardır:

3.3.1. Eğim: Harflerin normalde dik kabul edilen çizgileri yaklaşık 50 derecelik açıyla çizilmelidir (Şekil: 2). Harfler arasındaki boşluklar açılarının birbirinden farklı olmasına neden olabilir, fakat temelde ve her durumda her harf için eğim aynı kalmalıdır.

Şekil 2: Harflerin normalde dik kabul edilen çizgileri yaklaşık 50 derecelik açıyla çizilmelidir.

3.3.2. Boşluk: İki kelime arasında bulunması gereken aralığa boşluk denir. Küçük harfler kullanıldığında boşluğun genişliği “u” harfi kadar olmalıdır. Yüksekliği büyük harfler kadar “d, p, t” kelimenin sonunda ise boşluk iki “u” kadar olmalıdır. “f, g, j, p, y ve z” harfleri kelimenin başında ise boşluk yine iki katı olmalıdır. Öğrenci kelimeler arasında uygun boşluk bırakamıyor ise, istampa kullanarak öğrencinin her bir kelime bittikten sonra kelime sonuna parmak basarak sonraki kelimeyi yazması sağlanabilir. Kelimeler arasına küçük sakız parçaları ya da öğrenciyi uyarıcı kuralları hatırlatıcı çıkartma türünden çeşitli ibareler yapıştırılabilir. Mümkün olduğunca postit türünden hatırlatıcı ve uyarıcı çıkartmaların kullanımı tercih edilmelidir (Olsen vd., 2003).

3.3.3. Yazının koyuluğu: Öğrencilerin harfleri, kaleme fazla bastırmadan yazmalarını sağlamak gerekir. Ancak, büyük harfler tek başına yazıldığında koyu yazılmalıdır. Küçük harflerin yazılmasını öğretildikten sonra harflerin koyuluk derecesinin alıştırılması yaptırılmalıdır. Öğrenci kalem bastırarak yazıyorsa; bu durum öğrencinin parmaklarının duruşunun farkında olmamasından kaynaklanıyor olabilir. Kol kaslarının kontrolünün yetersizliğinin de bu problemne neden olabileceği unutulmamalıdır. Ara sıra yapılan kalem tutuş alıştırmaları bu problemi çözebilir. Öğrencilere, kalemle grinin tonlarını yakalama çalışmaları yaptırılabilir. Bu sayede öğrenciler grinin tonlarının kalemin bastırılışından kaynaklandığının farkına varabilirler. Yazmayan bir kalem kullanarak, öğrenciyi kalem üzerinde ne kadar baskı yapacağı da öğretilir. Öğrenci strafor üzerine kağıdını koyarak yazma çalışmaları yaptırılabilir; böylece kaleme ne kadar bastıracağını öğrenen öğrencinin kağıdı delme problemi önlenir. Bu problemi çözmek için gramajı düşük ince kâğıtlar da kullanılabilir. Bu durumun tam tersi öğrenci çok silik yazıyorsa öğrenciyi ağır (laştırmış) kalemler verilerek tuttuğu kalemin farkında olması sağlanabilir. Dikkatli kalem tutuş çalışmaları da bu problemi düzeltmek için kullanılabilir.

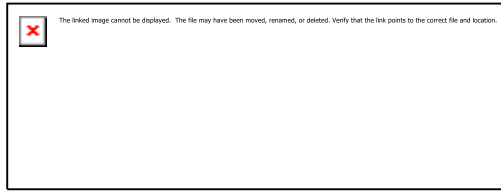
Bu üç ilkeye ek olarak, güzel bir görünüm için kelimelerin defterde nerede başladığı ve bitmesi hususu da önemlidir. Tüm etkinliklerde, defterdeki yatay çizgiyi takip etmenin ve dikey çizgiyi yazıyı bitirmenin ve başlamanın nasıl olacağı öğretilmelidir. Bütün bunların öğrenilmesi ve bu becerilerin geliştirilmesi el yazısının daha da güzelleşmesini ve işlevlilik kazanmasını sağlayacaktır (Olsen vd., 2003).

3.4. Eğik El Yazısı Öğretimi Sürecinde Öğretmenlerin Dikkat Etmesi Gereken İlkeler

3.4.1. Tutarlı Açıklamalar ve Geribildirim: Eğik el yazısı öğretiminde açık, tutarlı ve öğrencinin problemine dönük geribildirimler vermek veya açıklamalar yapmak en az doğruyu göstermek kadar etkili olabilmektedir (Hofmeister, 1992). Bundan dolayı öğretmenler yapacakları etkinliklerin amacını, dikkat edilmesi gereken ilkelerini önceden sözlü olarak açıklamalıdır.

3.4.2. Doğru Oturuş: Güzel ve doğru yazabilmek için doğru bir pozisyonda oturmak çok önemlidir. Öğrenciler yazma amaçlarına göre birçok pozisyonda oturarak yazabilirler ancak, pozisyonlardan en çok tercih edilmesi gerekeni, öğrencinin masanın tam karşısında oturduğu pozisyonudur. Bu pozisyonda öğrencinin yönü, tam olarak masaya doğrudur, öğrenci masaya kesinlikle dayanmaz. Bu oturuşta vücudu dik tutmak esastır. Ayaklar sağlam bir şekilde zemine basmalıdır. Eğer, öğrencilerin ayakları zemine değmiyor ve zeminden destek almıyorsa ayaklarını sabitleyebilmek için ayak altına kutu vb. şeyler konabilir. Defter, vücudun tam olarak ön tarafına gelecek şekilde sıranın üzerine yerleştirilir. Bu pozisyonda iken sağ kol 90 derece bir açıyla sıranın üzerinde tutulmalıdır. Sol el ise sıranın üstünde kağıdı tutacak şekilde yerleştirilmelidir. Eğer öğrenciler ayarlanabilir masalara oturuyorsa, masaların veya sandalyelerin boyutları düzgün yazma için ayarlanmalıdır. Doğru oturuşa bağlı olarak sağ kol masaya dokunmaktadır ancak, el bileği masanın yüzeyinden birkaç santim yukarıda durmalıdır.

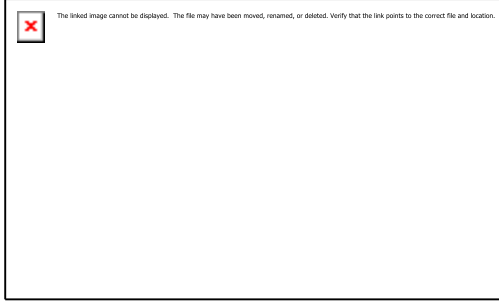
Öğrencilerin yazı çalışmasında kullandıkları defter veya kâğıtların doğru konumlandırılması da oldukça önemlidir. Kâğıt veya defter öğrencinin tam önünde ve masaya paralel bir şekilde konumlandırılmalıdır. Kâğıt veya defter öğrencinin rahatlıkla ulaşabileceği mesafede olmalıdır. Sol eli öğrenciler için, üzerinde yazı yazılan kağıdın sol üst köşesi en uzakta -sağ eli öğrenciler için bu durum tam tersi- olmalıdır (Şekil: 3). Öğrencilerin el kullanma durumlarına göre kağıdın alt köşesine bir ok işareti çizilebilir. İlerleyen haftalarda öğrencilerden bu ok işaretini kendi kendilerine koymasına istenebilir. Böylece öğrenciler, kağıdı nasıl konumlandıracaklarını öğrenilecektir. Öğrenci, boşta kalan eliyle kağıdı uygun şekilde konumlandırabilmeli; şayet boşta kalan elini kullanamıyorsa, bu gibi durumlarda, çocuğun kullanmadığı eline bir ad verilmeli ve bu elini kullanarak kağıdı tutma işini ona gösterilmelidir. Küçük yaştaki öğrenciler kullanmadıkları ellerine sanki bir kişiden söz etmişçesine konuşulmasından hoşlanmaktadır.

Şekil 3: Sağ el ve sol el kullanımına göre kağıdın masa üzerinde konumlandırılması. Kâğıt, yazan ele paralel olarak konumlandırılmıştır.

3.4.3. Kalem Tutuluşu: Kalem, elin baş, orta ve işaret parmağı arasında tutulmalıdır. İşaret parmağı neredeyse düz olmalı, başparmakla orta parmağın ucu birleştirilmelidir. Orta parmakla başparmağı kavrayacak şekilde tutulmalı ve işaret parmağının da yardımıyla kalem bu üç parmağın arasında tutulmalıdır. Kalem ucuyla işaret parmağı arasında 1,5-2 cm mesafe olmalıdır. Kalem silgisi, kalemi tutan elin omzunu işaret edecek şekilde olmalıdır. Kalem

ucundaki silginin başka yönleri göstermesi öğrencinin kalem tutuşuyla ilgili bir problemi olduğunu gösterir (Şekil: 4).

Şekil 4: Kalem işaret, baş ve orta parmak yardımıyla, ucundan 1,5-2 cm uzaklıkta ve ucu omuz tutan elin omzunu işaret edecek şekilde tutulmalıdır.

Öğrencilerin, yazıları kötü değilse ve yazma egzersizlerinde acıdan kaynaklanan şikayetleri yoksa, kalem tutuş şekilleri ile ilgili olarak endişelenmek gereksizdir. İdeal olan, başlangıçta itibaren öğrenciye kalemi nasıl tutacağını öğretmektir. Çünkü öğrenciler yanlış alışkanlıklar geliştirebilir ve bu alışkanlıkların düzeltilmesi hayli uzun zaman alabilir. Öğrenci yanlış alışkanlıklar geliştirmiş ve bu alışkanlıklar yeniden kalem tutuş eğitimiyle düzeltilmişse, bu şeklin muhafazası için her gün kısa bir süre doğru tutuş şeklinin alıştırmaları yapılmalıdır. Bu, öğrencinin yeni bir tutuş şekli edindiğinin farkına varmasını sağlayacaktır. Diğer tüm yazma etkinliklerinde olduğu gibi kalem tutuş çalışmalarında da öğrenci utandırılmamalıdır; aksi hâlde kalem tutuş şeklindeki değişikliklere karşı direnebilir (Olsen vd., 2003).

Öğrenci farklı bir kalemle (daha kalın, uzun veya kısa) yazdığında zorlanabilir. Küçük yaşta öğrenciler büyük ebatlı kalemlerle yazmayı tercih ederler. Öğrencilere tercih ettikleri kalemlerle yazmaları konusunda sınırlama getirilmemelidir.

3.4.4. El, Bilek ve Kol Hareketleri: Yazı yazarken yukarıya doğru çizilen çizgiler baş ve işaret parmağının hareketleri ile çizilirken; aşağıya doğru inen çizgiler üç parmağın yardımıyla çizilir. Serçe ve yüzük parmağı kapalı bir şekilde tutularak kâğıt üzerine konur. Bu iki parmağın tırnakları ile elin kâğıt üzerinde kolayca kayması sağlanır. Öğrenci, eli açık bir şekilde başka ifade ile serçe ve yüzük parmağını bükmeden yazıyorsa, serçe ve yüzük parmağı sıkılarak, arasına sünger veya bilye sıkıştırılabilir ve öğrencinin kalemi kavraması istenebilir. Bu şekilde öğrencilere, yazarken kâğıt üzerinde tırnaklarının yardımıyla elini kaydırma becerisi kazandırılabilir. Yazmadaki hızlı hareketler, kolun hareketleri ve serçe-yüzük parmağının kâğıt üzerinde kayması ile ilgilidir. Bu hareketler, yazma etkinliğinin hızını, ahengini düzenleyen hareketlerdir. Kol hareketleri sadece büyük harflerin yazımında kullanılır. Omuzdan bağımsız olarak kalem kolla birlikte hareket ettirilir. Yine aynı şekilde el kâğıt üzerinde serçe ve yüzük parmağının tırnakları üzerinde kaydırılır. Bu hareketler ilk yazma öğretiminde öğrenciye kalıcı bir güzel yazı yazabilme alışkanlığı kazandırmak için öğretilmesi gereken hareketlerdir. Unutulmamalıdır ki, her bir hareketin otomatikleşmesi için mutlaka alıştırmaları yapmak gerekir.

3.5. Eğik El Yazısı Öğretiminde Değerlendirme

Eğik el yazısı çalışmaları muhakkak surette denetlenmeli ve öğrencilere uygun dönütler verilmelidir. Öğretmen dönütlerin yapıcı olmasına dikkat etmelidir. Olumsuz, utandırıcı veya açık olmayan dönütler yazı eğitiminde beklenen olumlu sonuçları vermeyecektir. Dönütlerin öğrencinin yazması üzerindeki etkisi de kontrol edilmelidir. Bu denetlemelerde öğretmen, kullanacağı ölçütleri belirlemeli ve öğrencilerin kesin olarak takip edebileceği yazım kavuzları kullanmalıdır. Yazı öğretiminde denetleme hayati öneme sahiptir, çünkü öğrencilerin yanlış öğrenmelerini düzeltmek ilk defa yazmayı öğretmekten daha zordur.

Öğretmen, aşağıda sıralanan ölçütleri öğrencilerin yazılarında gözlemlediğinde, öğrencilerin iyi eğik el yazısı yazdığı sonucuna varabilir.

- * Bütün küçük harflerin yükseklikleri doğru
- * Bütün büyük harfler aynı yükseklik ve büyüklükte
- * Kelimeler arası boşluklar uygun
- * Kelime içindeki harfler arası boşluklar eşit
- * Harflerin eğimi birbirine paralel
- * Tüm harfler çizgi üzerinde aynı şekilde konumlanmış

Bu ölçütlerin tümü aynı zamanda gelişebileceği gibi her bir ölçütün gerçekleşmesinin farklı zamanlarda da olabileceği unutulmamalıdır.

4. Sonuç

Eğik el yazısı öğretiminin dik temel harflerin öğretimine bazı üstünlüklerinin olduğu açıkça görülmektedir. Örneğin; eğik el yazısı öğrenen ve kullanan öğrencilerin yazma hataları azalır yazma hızları da artmaktadır. Öğrenciler yazılacak kelimeyi bir bütün olarak zihinlerinde tasarlamak zorunda olduklarından “kelime tanıma” ve “kelime hatırlama” becerileri gelişmiş aynı zamanda harfleri tanıma becerileri de artmaktadır. Eğik el yazısı ile ilk okuma-yazma eğitimine başlamak dik temel harflerin öğrenimini de kolaylaştırırken dik temel harflerle ilk okuma-yazma eğitimine başlayan öğrenciler eğik el yazısı öğretimi sırasında bazı zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Günümüzde “yazma işi” için bilgisayar, daktilo vb. çok çeşitli yazı makinelerinin kullanıldığı düşünüldüğünde; bireye ait, bireyin kimliğini gösteren bir yazıya sahip olmak oldukça önemli hâle gelmiştir. Öğretmenler tarafından etkili öğretim için süreci planlama, etkinlikleri çeşitlendirme vb. belirli ilkeler dikkate alındığında ilk okuma-yazma sürecinde beklenen fayda sağlanacaktır.

İlk okuma-yazmada kullanılması gereken yöntemin ne olacağı bu çalışmanın konusunun

dışındadır ancak, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca 2004 yılında hazırlanan Türk Eğitimi Programında eğik el yazısı öğretimi ile ilk okuma-yazmaya başlanacağı ön görülmüştür. Bu değişikliğin uygulanması durumunda, yani ilk okuma-yazma eğitiminde eğik el yazısı kullanılacaksa, metot sesten öğretim olmak zorundadır. Çünkü sesten öğretimde, önce harfler sesleri ve şekilleri kavratılmakta, sonra hecelerin, kelimelerin ve cümlelerin öğretimine geçilmektedir. Eğik el yazısı öğretiminde de önce harflerin bir başlarına seslerinin ve şekillerinin öğretilmesi gerekmektedir. Bu durumda ilk okuma ve yazmada eğik el yazısı kullanılacaksa, kullanılacak öğretim metodunun da sesten öğretim olması gerekmektedir.

İlk yazma eğitime eğik el yazısıyla başlamak düşüncesi ve amacının, yıllardır cümle çözümleme yöntemiyle ilk okuma-yazma eğitimi verilen ülkemizde, bazı itirazlarla karşı karşıya kalacağı muhakkaktır. Bu itirazların temelinde alışıl gelmiş metodun bırakılmasının zorluğu yatmaktadır. Gerçekte eğik el yazısı ile ilk okuma-yazmaya başlamanın ve sesten öğretimin, eğitsel açıdan birçok fayda sağlayabileceği unutulmamalıdır.

CURSIVE HANDWRITING

Abstract Kaynakça

APIKYAN, Mihran (Mihri) (1908). **Elifbâ-yı Osmanî (Mekâtib-i İbtidâiyyeye Mahsus)** Mahmud Bey Matbaası İstanbul, 1908. (Millî Kütüphane, Yazma Eserler Böl., TBKT, Nu. 4. 32+8, s.)

AKYOL, Hayati (2001). **Türkçe İlkokuma Yazama Öğretimi**, Gündüz Yayıncılık: Ankara

EINHORN, Kama (2003). “ *Handwriting Fun* ” , **Instructor**, c. 113, s. 3

GRAHAM, Steve vd. (1998) . “ *The Relationship Between Handwriting Style And Speed And Legibility* ” , **Journal of Educational Research**, c. 91, S. 5

HOFMEISTER, Alan M. (1992). **Handwriting Resource Book** Utah University publication Utah

SOYSAL, M. Orhan. (1999). **Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe Öğretmenin El Kitabı**, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

<http://www.2020site.org/writing/penmanship.html> Penmanship: A Practical System (2004)

<http://www.2020site.org/writing/history.html> The History of Writing (2004)

<http://www.designastudy.com>, STOUT, Kathryn. “**How to Teach Handwriting**” (1998).

<http://www.donnayoung.org/pen/teachhw.htm>, YOUNG, Dona., “ **General Handwriting**

Teaching Tips.” (2002).

<http://www.home.mindspring.com/~teachingkids/id17.html>, FITZGERALD, Elizabeth L. “**Cursive First: An Introduction to Cursive Penmanship.**” (2004).

<http://www.home.mindspring.com/~teachingkids/id29.html>, FITZGERALD, Elizabeth L., “**Rationales for Cursive First Penmanship Instruction.**” (2004)

<http://www.hwtears.com/solutions.htm>, OLSEN, Jan ve diğer., “**Common Handwriting Problems And Solutions.**” , (2003).

<http://www.hwtears.com/1stgrade.htm>, OLSEN, Jan ve diğer., “**Time Management For Handwriting Instruction: First Grade.**” , (2003)

<http://www.meadowmontessori.org/junior.html>, TARNOWSKI, Jessica ve O'REILLY Dana, “**When To Learn Cursive Writing.**” (2002)

<http://www.t3.preservice.org/t0211466/why.htm>, TARNOWSKI, Jessica ve O'REILLY Dana, “**Why Learn Cursive Writing.**” (2002)

ACHING

This study was written to expose important of learning cursive hand writing in academic life using in daily life. Then, explained important of beginning to literacy education with cursive hand writing and principles which are necessary in teaching process.

Key Words: Cursive hand writing, writing instruction